

Referanser: KR 68/19, KR 94/22, KR 26/23, KR 40/23, KR 44/23, KR 60/23

Arkivsak: 23/00465-9

Saksdokumenter:

KR 40/23 Årsrapport 2022 inkl. årsberetning og årsregnskap

KR 94/22 Budsjett 2023 – rettssubjektet Den norske kirke

Kirkemøtets fordeling av midler for 2024 og orientering om budsjett 2023

Sammendrag

Saken gjelder Kirkerådets forslag til vedtak i Kirkemøtet om fordeling av midler for 2024, samt Kirkerådets orientering til Kirkemøtet om budsjett for 2023 i samsvar med Kirkemøtets budsjettreglement.

Regnskapet for 2022 ble fastsatt og godkjent i Kirkerådets møte 25. mars d.å. i sak KR 26/23. Resultatet for 2022 på 1,2 mill. kroner i mindreforbruk ble vedtatt tilført egenkapitalen. Saken er lagt ved til orientering.

Stortinget vedtok et rammetilskudd for rettssubjektet Den norske kirke for 2023 på 2 394 mill. kroner. Målt mot 2022 er dette en økning på 2,99% eller 69,5 mill. kroner. Samtidig bortfalt det årlige tilskuddet fra Opplysningsvesenets fond (Ovf) i størrelsesorden 42 mill. kroner. Bortfallet medførte at tildelingen til rDnk reelt kun økte med 1,16 prosent, men ble justert opp til 1,47 prosent ved avvikling av en tilskuddsordning basert på Ovfmidler. Økningen i tildelingen var dermed lav i møte med en forventet høy pris- og årslønnsvekst, og medførte en realnedgang i budsjettene for alle. Budsjettprosessen for 2023 ble derfor utfordrende.

Barne- og familiedepartementet orienterte i februar om at regjeringen vil foreslå en justering i budsjettene innenfor statlig sektor i revidert nasjonalbudsjett. Den ekstraordinære justeringen vil omfatte tilskudd til Den norske kirke, men vil kreve Stortingets samtykke i bevilgningsvedtak.

I forbindelse med saksbehandlingen av tilsvarende sak på Kirkemøtet i 2022, ba Kirkemøtet om at Kirkemøtet gis økt innsyn i Kirkerådets økonomi og involveres i prinsipielt viktige disponeringer. Kirkerådet minner om at saksdokumentene som behandles i Kirkerådet er offentlige og legges ut på kirken.no i forkant av alle Kirkerådsmøter. Status økonomi for rDnk rapporteres til Kirkerådet fire ganger årlig. I tillegg kommer behandlinger av budsjett, regnskap samt andre saker av økonomisk betydning. Det vises i denne sammenheng også til KR 60/23 Evaluering av kontrollordningene i Den norske kirke og Kirkerådet sin rolle som styre for rettssubjektet Den norske kirke i økonomi- og virksomhetsstyringssaker.

Forslag til vedtak

1. Kirkemøtet tar Kirkerådets vedtak om regnskap for 2022 og budsjett for 2023 til orientering.
2. Kirkemøtet fordeler forventet rammetilskudd for 2024 med samme fordeling mellom drift og tilskudd som i 2023.

Budsjettgruppe 1: Den norske kirke drift

Kirkemøtet fastsetter en felles ramme til disposisjon for Kirkerådet, Bispemøtet og bispedømmerådene. Midlene fordeles mellom rettssubjekts kostnader, Kirkerådet, Bispemøtet og bispedømmerådene. Svalbard kirke får sin tildeling i tråd med eget tilskudd fra Justis- og beredskapsdepartementet.

Kirkerådet avsetter midler til å dekke felleskostnader for rettssubjektet etter samme modell som tidligere. I KR 68/19 er det lagt til grunn en forventning om en årlig lønnsvekst på 3 prosent i perioden 2020-2024. Vi ser imidlertid at det 21. april innværende år ble enighet om en ramme på 5,2 prosent for frontfagene. Det tekniske beregningsutvalget (TBU) anslo 13. mars konsumprisveksten til å være på 4,9 prosent i 2023.

Dersom fordelingen mellom drift og tilskudd opprettholdes, og det legges en føring om en økning i tilskuddet på 3 prosent, vil det medføre et driftstilskudd på 1 866 mill kr i 2024, mot 1 812 mill kr i 2023.

Budsjettgruppe 2: Den norske kirke – tilskudd

Tilskuddene relaterer seg til ulike mottakere og ordninger. Tilskudd til trosopplæring, diakoni, kirkelig undervisning og kirkemusikk. En videreføring av tilskuddene i de ovenfor nevnte kategoriene vil dermed utgjøre 557 mill. kr i 2024, mot 541 mill. kr i 2023.

Budsjettgruppe 3: Tilskudd til andre

Budsjettgruppe 3 utgjør øremerkede tilskudd til navngitte organisasjoner, i tillegg til internasjonale og økumeniske organisasjoner. Budsjettgruppen utgjorde 46 mill. kroner i 2023, og en videreføring i 2024 vil utgjøre 47 mill. kr.

Saksorientering

I budsjettsøknaden fra rettssubjektet til Barne- og familiedepartementet for 2024 er det bedt om at tilskuddet fra staten holdes på samme nivå som for 2023 (inkludert forventet kompensasjon i RNB 2023), med tillegg for pris- og lønnsvekstkompensasjon. Samtidig vet vi at det vil være økt press på statlig finansiering i årene framover, slik at størrelsen på bevilgningene fra staten og usikkerheten i disse vil utgjøre en usikkerhet også for rettssubjektet. Kirkerådet har derfor tatt initiativ til å legge større vekt på framskrivninger av sentrale 3 budsjettstørrelser og ulike scenarier. Kirkerådet har hatt et eget seminar om langtidsbudsjett og betydningen av ulike elementene i budsjettene våren 2023.

Fordeling av midler for 2024

Kirkerådet behandlet våren 2023 sak om overordnede føringer for budsjett 2024. I saken ble det påpekt at usikkerheten i tilskuddsstørrelsene fra staten er større enn tidligere, og det kan ikke forventes tilsvarende økonomiske handlingsrom som tidligere. Realnedgangen i tilskuddet fra staten for 2023 er et tegn på dette.

I dette perspektivet er det usikkert om det vil være rom for nye satsinger i budsjettsammenheng. Det må i større grad enten skapes handlingsrom gjennom omprioriteringer mellom poster i budsjettet eller gjennom å bruke egenkapitalen. Egenkapitalen for rettssubjektet utgjør pr i dag lønnsutbetalinger for om lag tre måneder, alt annet stoppet. Det vurderes at egenkapitalen ennå ikke er på et nivå som anses tilfredsstillende. Det er derfor ønskelig å ha som utgangspunkt at budsjettet ikke skal bidra til å svekke egenkapitalen, men at budsjettet som legges fram skal være i balanse, slik som for budsjettet 2023.

Barne- og familiedepartementet orienterte i februar om at regjeringen vil foreslå en justering i budsjettene innenfor statlig sektor i revidert nasjonalbudsjett. Den ekstraordinære justeringen vil omfatte tilskudd til Den norske kirke, men vil kreve Stortingets samtykke i bevilgningsvedtak. Kirkerådet vet pr i dag ikke størrelsesorden på den kompensasjonen regjeringen vil legge fram for Stortinget for beslutning. Alle tall i denne saken er derfor med utgangspunkt i tilskuddet bevilget i tilknytning til statsbudsjettet 2023, og ikke hensyntatt RNB

Kirkerådet fattet følgende vedtak:

1. Kirkerådet ber sekretariatet fremlegge et budsjett for 2024 i balanse.
2. Kirkerådet ber om at sekretariatet prioriterer aldersgruppen 0-30 år i tråd med signalene som ble gitt i møtet.
3. Kirkerådet ber om at sekretariatet også prioriterer kirken som organisasjon (inkludert digitalisering og rekruttering) for på den måten å legge til rette for at kirken kan utføre sitt oppdrag på best mulig måte.

I denne saken inviteres Kirkemøtet til å fordele forventet rammetilskudd for 2024, der en opprettholder lik fordeling mellom drift og tilskudd sammenlignet med 2023.

Kirkemøtet kommer i 2023, i likhet med 2022, noe sent på året. Dette vil kunne redusere Kirkerådets mulighet for å ivareta omfattende nye innspill fra Kirkemøtet på budsjett 2024.

Fordeling av midler for 2025

Kirkemøtet i 2024 er berammet i april, og kommer dermed for første gang på flere år før Kirkerådet behandler budsjettsaken for kommende år første gang. Kirkerådet vil derfor komme tilbake på Kirkemøtet i 2024 og legge opp til en bredere behandling av innspill til overordnede prioriteringer for kirken framover. Orientering om budsjett 2023 I KM 06.6/22 om Kirkemøtets fordeling av midler for 2023 og orientering om budsjett for 2022, ga Kirkemøtet overordnede føringer for fordeling av budsjettet for 2023. Fordelingen mellom budsjettgruppene for 2023 ble vedtatt å følge samme 4 prinsipper som for 2022. I saksdokumentet ble det opplyst om en anbefalt ramme pr budsjettgruppe dersom det ble en vekst i tildelingen på 3%.

Budsjett 2023

Stortinget vedtok et rammetilskudd for rettssubjektet Den norske kirke for 2023 på 2 399 mill. kroner. Målt mot 2022 er dette en økning på 2,99% eller en økning på 69,5 mill. kroner. Samtidig bortfalt det årlige tilskuddet fra Opplysningsvesenets fond (Ovf) i størrelsesorden 42 mill. kroner. Bortfallet betydde at tildelingen til rDnk reelt kun økte med 1,16 prosent, men er justert opp til 1,47 prosent ved avvikling av en tilskuddsordning basert på Ovf-midler. Økningen i tildelingen var dermed lav i møte med en forventet høy pris- og årslønnsvekst, og medførte en realnedgang i budsjettene for alle. Budsjettprosessen for 2023 ble derfor utfordrende, men budsjettet ble lagt i balanse og vedtatt i Kirkerådet i desember 2022 (KR 94/22).

I KR 94/22 vedtok Kirkerådet følgende fordeling mellom de tre budsjettgruppene:

Budsjettgruppe 1	Den norske kirke - drift	1 812 mill. kr
Budsjettgruppe 2	Den norske kirke - tilskudd	541 mill. kr
Budsjettgruppe 3	Tilskudd til andre	46 mill. kr

Fra og med 2020 er tildeling til kirkevalg innarbeidet i det årlige tilskuddsbeløpet fra staten. Fra januar 2021 er oppgavene innenfor gravplassforvaltningen overtatt av statsforvalteren i Vestfold og Telemark, og det mottas ikke lenger tilskudd for dette. Fra og med 2022 mottas det ikke lenger tilskudd fra Ovf (Opplysningsvesenets fond). Ut over rammetilskuddet fra Barne- og familiedepartementet har budsjettet en inntektsside med tilskudd fra Justis- og beredskapsdepartementet til Svalbard kirke, samt enkelte andre driftsinntekter og finansinntekter. Tilskuddet til Svalbard kirke utgjør i 2023 5,75 mill. kr.

Regnskapet for 2022 ble fastsatt og godkjent i Kirkerådets møte 25. mars i sak KR 26/23. Resultatet for 2022 på 1,2 mill. kroner i overskudd ble vedtatt tilført egenkapitalen. Årsrapporten for Den norske kirke for 2022 ble vedtatt i sak KR 40/23. Saken er lagt ved til orientering. Det er ren revisjonsberetning fra revisor.

I forslag til revidert nasjonalbudsjett (RNB), som ble lagt fram for Stortinget 11. mai, har regjeringen foreslått en økning i tilskuddet til Den norske kirke med 51,1 mill. kr. Endelig vedtak i Stortinget er først medio juni og etter at denne kirkemøtesaken sendes ut. I sak KR 42/23 vedtok Kirkerådet en fordeling av disse midlene med forbehold om Stortingets vedtak. Et eventuelt tilskudd fra RNB til Den norske kirke er ikke lagt inn i tallene i denne saken.

Kirkemøtet inviteres her til å fatte vedtak om å ta Kirkerådets behandling av årsregnskap 2022 og budsjett for 2023 til orientering. Vedlagt følger sakene KR 94/22 og KR 26/23.

Kirkerådets kommentarer til Kirkemøtets bemerkninger 2022

I Kirkemøtets behandling av tilsvarende sak i 2022 kom komiteen med en rekke bemerkninger og ønsker. I det følgende gis Kirkerådets tilbakemelding på ønsker og kommentarer:

I forbindelse med vedtaks punkt 1:

Samtidig er det et ønske at Kirkemøtet ved senere anledninger skal få oppdatert regnskapsrapport for inneværende år som følger saken. Dette vil gi Kirkemøtet økt innsyn i Kirkerådets økonomi.

Kirkerådets kommentar:

I økonomisaker og -forvaltningen er Kirkerådet besluttende og ansvarlig organ for rettssubjektet Den norske kirke. Kirkerådet er dermed å anse som et styre for rDnk slik dette er definert i regnskapsloven.

Det vises her til KR 60/23 Kirkemøtet: *Evaluering av kontrollordningene i Den norske kirke*. Det er Kirkerådet sitt ansvar, som styre, å:

- Sørge for forsvarlig organisering av virksomheten
- I nødvendig utstrekning fastsette planer og budsjetter for selskapets virksomhet
- Holde seg løpende orientert om selskapets økonomiske stilling og plikter til å påse at dets virksomhet, regnskap og formuesforvaltning er gjenstand for betryggende kontroll

Det fremgår av Økonomiregelverket for rettssubjektet Den norske kirke § 2 *Organisering og økonomisk ansvar for driften og økonomiforvaltningen i rettssubjektet Den norske kirke*: «Kirkemøtet er virksomhetens øverste organ. Kirkerådet fastsetter og godkjenner regnskapet.» I Kirkemøtets budsjettreglement § 2 *Grunnleggende prinsipper*: Budsjettet vedtas av Kirkerådet for kalenderåret». Ovennevnte henvisninger viser til rollefordelingen mellom Kirkemøtet og Kirkerådet og hvilke sentrale saker som behandles på hvilke nivå Den norske kirke.

Kirkerådet vil minne om at saksdokumentene som behandles i Kirkerådet er offentlige og legges ut på kirken.no i forkant av alle Kirkerådsmøter. Status økonomi

for rDnk rapporteres til Kirkerådet fire ganger årlig. I tillegg kommer behandlinger av budsjett, regnskap samt andre saker av økonomisk betydning.

I forbindelse med vedtakspunkt 3:

Kirkerådet skal til Kirkemøtet 2023 fremlegge en mer detaljert disponering av midlene for 2023 og en plan for hvordan Kirkemøtet i kommende år kan involveres i prinsipielt viktige disponeringer.

Kirkerådets kommentar:

Det vises til Kirkerådets kommentar over mht rådets rolle som ansvarlig styre for særlovsselskapet, samt gjeldende regelverk. Kirkerådets disponering av midlene for 2023 fremgår for øvrig av KR 94/22 Budsjett 2023 – rettssubjektet Den norske kirke.

Kirkemøtet i 2024 er berammet i april, og kommer dermed for første gang på flere år før Kirkerådet behandler budsjettsaken for kommende år første gang. Kirkerådet vil derfor komme tilbake på Kirkemøtet i 2024 og legge opp til en bredere behandling av innspill til overordnet prioriteringer for kirken framover.

Øvrige kommentarer fra komiteen:

- a. *Komiteen ønsker for øvrig å bemerke følgende:*
- b. *Kirkerådets satsinger må være langsiktige og retningsgivende. De langsiktige strategiske planene bør følges av økonomiplaner, for å sikre samsvar mellom strategi og pengebruk. Viser for øvrig til Kirkemøtets budsjettreglement om langtidsbudsjett.*
- c. *Oppfølging av saken om kirken som økonomisk aktør og ansvarlig forvalter kan medføre behov for at driftsbudsjettene økes.*
- d. *Dersom tilskudd fra stat og kommune ikke følger lønns- og prisvekst, vil dette på sikt bli dramatisk. Dette understreker behovet for at det jobbes med å skape synergieffekter på mange felt framover, som nevnt nedenfor.*
- e. *Til satsingene vil komiteen peke på følgende, som bør hensyntas i budsjettsammenheng: Det vises til god effekt for diakonien ved sammenslåing av fellesfunksjoner innenfor økonomi i rettssubjektet. Kirkerådet bes se på ytterligere fellesløsninger som kan friggi ressurser til samskaping og samhandling lokalt.*
- f. *Det må arbeides med å utvikle forholdet mellom menighetsdiakonien og institusjonsdiakonien. Komiteen tror det kan skapes positive effekter ved å jobbe med dette.*
- g. *Det ønskes tydeligere oppmerksomhet på å ivareta og organisere arbeidet med frivillige.*
- h. *Folkevalgtes arbeidsvilkår bør forbedres, jfr. Askeland-utvalgets rapport*

Kirkerådet har tatt Kirkemøtets kommentarer og ønsker over til etterretning, og vil søke å ivareta disse i sakene rådet har til behandling i sine møter.

Økonomiske/administrative konsekvenser

Denne saken legger rammene for budsjettet for 2024.